

„Som tvojho služobníka Jakuba. A toto je dar, ktorý posiela môjmu pánovi Ezauovi. On sám je za nami!“²⁰

Takto prikázal druhému i tretiemu a všetkým, ktorí hnali čriedy: „Ako som teraz hovoril, tak poviete Ezauovi, keď ho stretnete,²¹ a ešte dodáte: „Hľa, tvoj služobník Jakub je za nami!“ Myslel totiž takto: Udobrím ho darmi, ktoré ma predchádzajú; len potom predstúpim pred neho. Možno bude zhovievavý.²² A išiel dar pred ním, kým on ostal tej noci v tábore.

²³ Ale ešte tej noci vstal, zobral so sebou obe ženy, obe slúžky i jedenást svojich synov a prešiel cez brod Jabok.²⁴ Vzal ich a previedol ich cez rieku a preniesol tiež všetko svoje imanie.²⁵ Len Jakub sám zostal. Tu zápasil s ním akýsi muž až do východu zory.²⁶ Keď onen videl, že ho neprevládze, dotkol sa jeho bedrového kĺbu, takže Jakubovi sa bedrový kĺb vyklboval, kým on s ním zápasil.

²⁷ Potom onen povedal: „Pusť ma, lebo vychodí zora!“ On však odpovedal: „Nepustím ťa, kým ma nepožehnáš.“

²⁸ Onen mu povedal: „Ako sa voláš?“ On mu odpovedal: „Jakub.“²⁹ Vtedy onen povedal: „Nebudeš sa už volať Jakub, ale Izrael, lebo si zápasil s Bohom a s mužmi a zvíťazil si.“³⁰ Jakub povedal: „Prezraď mi svoje meno!“

Onen odpovedal: „Prečo sa pýtaš na moje meno?“ A požehnal ho tam.

³¹ Nato Jakub nazval to miesto Fanuel (Božia tvár), lebo (tak povedal) „videl som Boha z tváre do tváre a pritom som ostal nažive!“³² Len čo bol za Fanuelom, vyšlo slnko a on kríval pre svoje bedro.³³ Preto až dodnes Izraeliti nejedia šlachy bedrového kĺbu, ktoré spájajú bedrový kĺb, lebo on sa dotkol šlachy na Jakubovom bedrovom kĺbe.

33 ZMIERENIE JAKUBA S EZAUOM.¹ Keď Jakub zdvihol oči, videl, že prichádza Ezau so štyristo mužmi. I rozdelil deti medzi Liu, Ráchel a obe slúžky.² Napred postavil slúžky s ich deťmi, Liu a jej deti na druhé miesto a Ráchel s Jozefom na koniec.³ Sám išiel napred a sedem ráz sa poklonil, kým nedošiel celkom blízko k svojmu bratovi.⁴ Ezau sa mu však ponáhlal v ústrety, objal ho, padol mu okolo krku a pobožkal ho. A obaja plakali.⁵ Potom zdvihol oči a zbadal ženy s deťmi. I povedal: „Ktože sú tieto pri tebe?“ On odpovedal: „To sú deti, čo Boh vo svojej добрôte dožičil tvojmu sluhovi.“⁶ Tu predstúpili slúžky a ich deti a poklonili sa.⁷ Potom podišla aj Lia a jej deti a tiež sa poklonili, a napokon

32, 25 – 33. Zápas je skutočný, jeho zmysel je symbolický. Jakub sa nemá čoho obávať, zvíťazí. Jakubovi sa vyklboval bederný kĺb, pravdepodobne sa mu uvoľnila šlachy v nohe, a tak sa nemohol riadne opierať na nohu. Preto pri ďalšom zápasení sa pevne drží svojho záhadného súpera. Slovmi „Pusť ma...“ anjel uznáva, že je premožený, víťazstvo prenecháva Jakubovi. Lenže Jakub poznáva, že muž je nadprirodzený zjav, a preto si prosí od neho požehnanie ako záruku mieru (Oz 12, 4 n.). Jakub dostáva požehnanie a nové meno Izrael, t. j. bojovník s Bohom alebo Boží bojovník.

predstúpil Jozef a Ráchel a uklonili sa. ⁸ Nato sa ho opýtal: „Načo sú tie celé voje, ktoré som postretal?“ On odvetil: „Chcel som nájsť milosť v očiach svojho pána!“ ⁹ Ezau však povedal: „Ja mám toho veľa, brat môj. Nech ostane tebe, čo je tvoje!“ ¹⁰ Ale Jakub vravel: „Nie tak! Ak som našiel milosť v твоjich očiach, prijmi tento dar z mojich rúk! Lebo takto som videl tvoju tvár, ako keby som videl tvár Božiu, a ty si mi bol milostivý.“ ¹¹ Vezmi môj pozdravný dar, ktorý ti prinášam, veď Boh ma hojne požehnal a mám toho tiež dost!“ I naliehal naň, takže to prijal ¹² a povedal: „Poďme ďalej a ja pôjdem popri tebe.“ ¹³ Lež on mu odvetil: „Pán môj vie, že deti sú ešte útle a že sú medzi ovcami a dobytkom také, čo pridávajú a potrebujú moju opateru. Keby som ich veľmi hnal čo i deň, celé stádo mi zahynie.“ ¹⁴ Nech len ide môj pán pred svojím sluhom a ja už pôjdem pomaly, ako to sily čriedy, čo je predo mnou, a sily detí stačia, kým nedôjdem k svojmu pánovi do Seiru!“ ¹⁵ Ezau mu povedal: „Nech teda idú s tebou niektorí z mojich ľudí!“ On však odvetil: „Ale načo? Len keby som našiel milosť v očiach svojho pána!“ ¹⁶ A tak sa Ezau vrátil ešte v ten deň svojou cestou do Seiru. ¹⁷ Jakub sa však uberal ďalej do

Sokotu a postavil si (tam) dom a pre svoj dobytok urobil stajne. Preto nazval to miesto Sokot.

JAKUBOVA ZASTÁVKA V SICHEME.

¹⁸ Potom, čo Jakub po návrate z Mezopotámie bez nehody došiel k mestu Sichem v krajine Kanaán, usadil sa východne od mesta. Kus poľa, na ktorom rozložil svoje stany, kúpil od synov Sichemovho otca Hemora za sto kesitov. ¹⁹ A postavil tam aj oltár a nazval ho Mocný je Boh Izraela.

34 ¹ I vyšla raz Liina dcéra Dina, ktorú ona porodila Jakubovi, aby si obzrela dcéry toho kraja. ² Keď ju videl Sichem, syn kniežata toho kraja Emora Hevejského, chytil ju, obcovoal s ňou a znásilnil ju, ³ ale aj jeho srdce liplo na Jakubovej dcére Dine, zamiloval sa do dievčaťa a milo sa k nemu správal. ⁴ I vravel Sichem svojmu otcovi Emorovi: „Uchádzaj sa za mňa o toto dievča, nech je mojou ženou.“ ⁵ Aj Jakub sa dopyčul, že jeho dcéra Dina bola zneučená, keďže však jeho synovia boli na poli pri dobytku, mlčal o tom až do ich návratu.

⁶ Sichemov otec Emor zašiel k Jakubovi, aby sa s ním porozprával. ⁷ Jakubovi synovia práve prišli z poľa, a keď počuli, čo sa stalo, zarmútili sa a zahoreli veľkým hnevom, lebo tým, že

33, 17. Sokot, hebr. *Sukkoth* – stany z haluzia.

33, 19. Jakub sa mienil v Sicheme zdržať dlhšie. Kupuje pole, na ktorom neskôr pochovávajú Jozefa.

34, 1 – 31. Znásilnenie ženy je ešte aj dnes u beduínov zločin rovný vražde a vyžaduje krvnú pomstu. Na čine Jakubových synov nebola ohavná krvná pomsta, ale spôsob krvnej pomsty, keďže sa po úspešných poradách o odčinení krivdy zriekli krvnej pomsty.

on obcovoal s Jakubovou dcérou, spáchal nehanebnosť v Izraeli. A to sa nemalo stať. ⁸ Emor im vravel: „Srdce môjho syna visí na vašej dcére. Dajte mu ju za ženu! ⁹ Spojme sa navzájom manželstvami: vy nám dajte vaše dcéry a zoberte si naše dcéry ¹⁰ a zostaňte bývať u nás! Krajina je pre vás otvorená, ostaňte tu, voľne sa v nej pohybujte a natrvalo sa v nej osadte!“

¹¹ Aj Sichem hovoril jej otcovi a jej bratom: „Len keby som našiel milosť vo vašich očiach! Čokoľvek budete žiadať, vďačne dám. ¹² Pýtajte odo mňa vysoké výkupné a dary a ja dám, čokoľvek budete odo mňa žiadať. Len mi to dievča dajte za ženu!“

¹³ Jakubovi synovia však ľstivo odpovedali Sichemovi a jeho otcovi Emorovi, lebo zneuctil ich sestru Dinu.

¹⁴ Povedali im: „My nemôžeme urobiť takú vec, žeby sme dali našu sestru neobrezanému mužovi. Veď by to bola pre nás hanba. ¹⁵ Len vtedy sa s vami ujednáme, keď sa stanete takými, ako sme my, a obreže sa u vás každý muž. ¹⁶ Potom vám dáme naše dcéry a budeme si brať vaše dcéry a zostaneme u vás bývať a bude z nás jeden ľud. ¹⁷ Ale ak nepristanete na to, aby ste sa obrezali, vezmeme si našu dcéru a odídeme!“ ¹⁸ Ich návrh sa zapáčil Emorovi a Emorovmu synovi Sichemovi ¹⁹ a mládenec neotálal uskuťtočniť tú vec, lebo mal rád Jakubovu dcéru. On bol najváženejší z celého domu svojho otca.

²⁰ Tu Emor a jeho syn Sichem išli k bráne svojho mesta a hovorili mužom svojho mesta: ²¹ „Tí muži sú pokojamilovní. Nech ostanú v krajine bývať a nech sa v nej voľne pohybujú. Hľa, krajina je pre nich na všetky strany dosť priestranná. Ich dcéry si budeme brať za ženy a naše dcéry dáme zasa im (za ženy). ²² Tí muži sa však s nami ujednávajú na tom, že ostanú u nás bývať a že z nás bude jeden ľud, iba ak sa dá každý muž u nás obrezať, ako sú oni obrezaní.“

²³ Či ich čriedy, majetok a všetok ich dobytok nebude náš? Len im urobme po vôli, aby ostali u nás!“ ²⁴ I súhlasili s Emorom a s jeho synom Sichemom všetci, ktorí prišli k bráne svojho mesta; a dali sa obrezať všetci muži, vonkoncom všetci, ktorí vyšli k bráne svojho mesta. ²⁵ Na tretí deň však, keď mali horúčku, vzali dvaja Jakubovi synovia, Dinini bratia Simeon a Lévi, meče, prepadli nič netušiace mesto a pobili všetkých mužov.

²⁶ Ostrím meča zabili aj Emora a jeho syna Sichema, potom vzali Dinu zo Sichemovho domu a odišli. ²⁷ Ostatní Jakubovi synovia sa vrhli na pobitých a vyrabovali mesto, pretože zneuctili ich sestru. ²⁸ Ich ovce, dobytok a osly, čo boli v meste a na poli, vzali so sebou. ²⁹ Všetok ich majetok, všetky ich deti a ich ženy odviedli ako zajatcov a vyrabovali všetko, čo bolo v domoch. ³⁰ Jakub však povedal Simeonovi a Lévimu: „Do nešťastia ste ma

vohnali, lebo ste ma zošklivilí obyvatelom krajiny, Kanaánčanom a Ferezejcom. A ja mám len málo mužov. Ak sa oni spoločne postaví proti mne a budú ma biť, tak vyjdem navnivoč aj so svojím domom.“³¹ Oni však odpovedali: „Vari mohol s našou sestrou zaobchádzať ako s pobehticou?“³²

35 JAKUB OPĚT V BET-ELI. ¹A Boh povedal Jakubovi: „Zober sa a choď do Bet-Elu. Usad' sa tam a tiež tam postav oltár Bohu, ktorý sa ti zjavil, keď si utekal pred svojím bratom Ezauom.“² Vtedy Jakub povedal celej svojej rodine a všetkým, čo boli s ním: „Odstráňte cudzích bohov, ktorých máte pri sebe, očistite sa a preoblečte, ³lebo sa zdvihneme a pôjdeme do Bet-Elu. Tam Bohu, ktorý ma vypočul v čase súženia a ktorý bol so mnou na cestách, po ktorých som chodil, postavím oltár.“⁴ I odovzdali Jakubovi všetkých cudzích bohov, ktorých mali, aj krúžky, čo nosili na ušiach, a Jakub ich zakopal pod terebintom, ktorý bol pri Sicheme. ⁵ Potom sa pohli. Ale na všetky okolité mestá zaľahol hrozný strach, takže neprenasledovali Jakubových synov. ⁶ Takto došiel Jakub so všetkým ľudom, ktorý bol s ním, do Luzy v krajine Kanaán,

čiže do Bet-Elu. ⁷ Postavil tam oltár a miesto nazval Boh z Bet-Elu, lebo sa mu tam zjavil Boh, keď utekal pred svojím bratom. ⁸ Vtedy zomrela Rebekina dojka Debora a pochovali ju pod dubom nižšie Bet-Elu. Preto sa to volá Dub náreku.

⁹ A keď sa Jakub vrátil z Mezopotámie, Boh sa mu zjavil zasa a poženal ho. ¹⁰ A Boh mu povedal: „Tvoje meno je Jakub. No nebudeš sa už volať Jakubom, lež Izrael bude tvoje meno!“ A nazval ho Izraelom. ¹¹ Potom mu Boh povedal: „Ja som všemohúci Boh. Plod' a množ sa! Z teba povstane národ, ba skupina národov, aj králi vyjdú z tvojich bedier. ¹² Zem, ktorú som dal Abrahámovi a Izákovi, dávam aj tebe a tú zem dám aj tvojmu potomstvu po tebe.“¹³ Potom sa Boh vzdialil z miesta, na ktorom s ním hovoril. ¹⁴ Jakub však na tom mieste, kde s ním hovoril, postavil pamätník, kamenný pamätník, vylial naň mokrú obeť a pokropil ho olejom. ¹⁵ A miesto, kde s ním Boh rozprával, nazval Bet-El.

¹⁶ Potom odišli od Bet-Elu ďalej. A už nemali ďaleko do Efraty, keď Ráchel začala rodiť a mala veľmi ťažký pôrod. ¹⁷ Počas ťažkého pôrodu jej povedala babica: „Neboj sa! Veď aj teraz máš

35, 1. Po tom, ako sa Jakubovi synovia tak nepriateľsky zachovali k obyvateľom Sichemu, Jakub tam nemohol dlhšie zostať. Aj Pán vyžaduje od Jakuba, aby sa pobil na miesto, kde mu prisľúbil pred odchodom do Mezopotámie svoju pomoc a ochranu (28, 10 n.).

35, 2 – 4. Vtedy Jakub plní sľub, ktorý urobil už dávno predtým, že bude slúžiť len pravému Bohu, Pánovi (28, 21. 22). Cudzí bohovia sú terafim, čo Ráchel vzala z otcovského domu, a tiež nejaké sošky, ktoré Jakubovi synovia odniesli ako korisť zo Sichemu. Krúžky neboli len ozdobou, ale aj amuletmi, čo mali zaručiť istotu pre toho, kto ich nosieval. Išli na posvätné miesto, mali sa teda očistiť: umyť a preoblecť. Vonkajšok však mal vyjadrovať vnútro.